

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет гуманітарних наук
Кафедра культурології

Кваліфікаційна робота

освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр

на тему: «Подія сексуальної революції в культурі Заходу» («The Sexual
Revolution Event in Western Culture»)

Виконала:

студентка 4-го року навчання,
спеціальності 034 Культурологія
Тімченко Анастасія Євгеніївна

Керівник Івашина Олександр

Олексійович

Старший викладач

КИЇВ 2021

Зміст

Вступ	3
Розділ 1. Наукові концепції вивчення сексуальності у соціокультурному дискурсі.....	12
I.1. Філософська концепція сексуальності Мішеля Фуко	12
I.2. Теорія сексуальності Герберта Маркузе	17
I.3. Вільгельм Райх – науково-практична концепція сексуальної революції.....	20
I.4. Теорія сексуальності Ентоні Гідденса, як один з аспектів індивідуалізації суспільства.....	24
Розділ 2. Подія, як філософська проблема: підходи до визначення	28
II.1. Визначення події за Альфредом Вайтхедом.....	30
II.2. Подія, як Істина у Бутті за Аленом Бадью.....	34
II.3. Філософське трактування події за Жаном-Люком Нансі.....	38
II.4. Визначення події у мовленнєвому та соціальному аспектах за Жилем Дельозом.....	43
Розділ 3. Теорії події у прикладенні до сексуальної революції	49
Висновки	57
Бібліографія.....	62
Фільмографія	65

Вступ

Актуальність

Вивчення XX століття та знакових подій у даному періоді – протягом багатьох років закріпилося у якості невід’ємної складової наукового знання. Відтак, вивчення сексуальної революції у якості події, що припала на 1960-1970-ті роки й досі залишається актуальною через її значний вплив, як на приватні так і публічні сфери життя індивідів. Завдяки вивченню основних проявів та факторів, що вплинули на соціум у контексті сексуальної революції, а також визначенню її у якості події – можна відслідкувати зміни, що вона внесла не тільки у тогочасну сучасність, а й сьогодення. Враховуючи той факт, що теми сексу та сексуальності традиційно вважалася неприйнятними для обговорення публічно – сексуальна революція винесла їх за обмежуючі рамки та надала нового значення, як у контексті соціального, так і приватного. Завдяки її проявленню та революційності – сексуальна революція вплинула не тільки на західний досвід сексу, а й на досвід інших розвинених країн, що призвело до трансформації норм та стандартів, а також спрощеного ставлення до теми сексу в цілому.

Ступінь наукової розробки

Сексуальна революція, що припадає на Заході на середину XX століття (1960 - 1970 рр.) – це відхід від традиційних соціальних норм, що табували тему сексуальних відносин між індивідами. Більшість дослідників виділяють очевидні

причини сексуальної революції: індустріалізацію суспільства, розвиток засобів масової інформації та реклами, а також формування капіталістичного суспільства в цілому. Засоби масової інформації відігравали найбільш значну роль, адже саме завдяки ним, трансляція теми сексу, сексуальності та сексуальної свободи змінювали своє значення, як у контексті соціального так і у контексті наукового вивчення. Відтак, М. Кук наголошував на тому, що протягом 60-х років засоби масової інформації активно використовували поняття сексуальної революції, аби знайти певний консенсус між змінами, які вона породжувала у сексуальних практиках та революцією моралі. Інша дослідниця Д. Херцог також орієнтується на ЗМІ у дискурсі сексуальної революції і визначає її, як «розрив між тим, що люди робили наодинці і тим, про що вони були готові розказати публічно. Сексуальна революція, що призвела до радикальних зсувів у сексуальних нормах та звичаях стали їжею для ЗМІ та публічного обговорення»¹. Завдяки ЗМІ обговорення сексу у соціумі різко зросло і дане питання почали висвітлювати в інших аспектах американської культури: книгах, театрі, кіно. Таким чином, обговорення сексу стало частиною популярної культури та публічним дискурсом. С. Холл, який наголошує на тому, що визнання будь-якого дискурсу чи епістеми відбувається тоді, коли певні зміни витісняють усталені норми і формування нових – породжує нові концепції. Дослідник використовує дану тезу по відношенню до змін у розумінні сексуальності і говорить про нові дискурси, що ототожнюються з владою, авторитетом та новими істинами, а також регулюють соціальні практики по-новому. Таким чином, сексуальну революцію можна віднести до розряду нових

¹ Dagmar Herzog, *Sexuality in Europe: a twentieth-century history* New approaches to European history (Cambridge, UK ; New York, 2011), p. 134

дискурсивних формацій всередині суспільства, що напряду ототожнюються із сексуальною революцією.

Паралельно із розумінням того, що зсуви у дискурсах ототожнюються із сексуальною революцією К. Пламмер звертається до історичності і наголошує на тому, що аби дані події відбулися у просторі та часі – повинен існувати ідеологічний простір для їх виникнення. «Історії відбуваються у свій час, коли суспільство готове до них. Аби вони продовжували розвиватися - має бути певний простір, бажання до змін, а також готовність до відходження від традицій. Тільки за наявності таких факторів, суспільство зможе відійти від старих стандартів та здобути спільні спогади»².

Відтепер, традиційні норми, що встановлювалися у суспільстві протягом декількох століть – зазнавали трансформацій. Покоління бебі-бумерів, що опинилися у даній ситуації, повставали проти батьків із їх традиційними поглядами та вимагали свободи. «Тисячі хлопців та дівчат ставали гіппі, прославляли силу любові та красу сексу»³. Доволі відомий лозунг «Секс, наркотики, рок-н-ролл» у 1967 році був у прямому сенсі слова реалізований під час музичного фестивалю у Сан-Франциско, де відвідувачі могли вільно отримати ЛСД та взяти участь у розпусних любовних іграх. Яскравим прикладом у даному випадку може слугувати фільм «Мрійники» (2003) Бернардо Бертолуччі, де демонструється розквіт сексуальної революції на теренах Франції. Перебіг подій у фільмі транслює, як соціальний прояв сексуальної революції із її демонстраціями та протестами, так і індивідуальний прояв. Головні герої – представники тогочасної молоді виходять за межі традиційного розуміння сексу та

² Ken Plummer, 'Intimate Citizenship and the Culture of Sexual Story Telling', in Jeffrey Weeks and Janet Holland (eds), *Sexual Cultures* (New York, 1996), p. 36

³ Зарубина А. Сексуальная революция. «Make love, not war». Дилетант. 2019.

експериментують задля власного задоволення. Таким чином, індивіди були більш рішуче налаштовані на зміни у сексуальних відносинах та намагалися активно їх пропагувати.

Відтак, під впливом соціальним змін у правовому аспекті також відбуваються трансформації. У контексті сексуальної революції виник феміністичний визвольний рух (рух за права жінок, що виник під час другої хвилі фемінізму), де жінки боролися за жіночі права та скасування низки законів, що обмежували їх волю. До того ж, представниці жіночої статі виступали за впровадження нових законів, що були спрямовані на покарання за зґвалтування, а також на захист жертв зґвалтування (до 1964 року у кримінальному кодексі США даних законів не існувало). Відтак, М. Кук та С. Ангелідес поряд із феміністичними рухами та звільненням ЛГБТ представників від осудження, пов'язували сексуальну революцію із проблемою різноманітності поколінь, де формуються відмінні норми і сексуальна революція – реакція на дані трансформації.

Г. Хекма та А. Джамі вважають сексуальну революцію чинником, який вплинув на політизацію приватного життя, що у ширшому контексті співвідноситься із трансформаціями у культурі та іншими аспектами існування. Зміни у сексуальному житті та сприйнятті сексу в цілому призвели до більшої свободи індивідів і сексуальна революція у науковому дискурсі почала сприйматися, як соціальна революція, а не просто повстання, або частина еволюції.

Одним з головних факторів, що передував сексуальній революції – було винайдення контрацептивних пігулок. Медичні засоби, що на початку 1960-х років користувалися популярністю та були доступні тільки заміжнім жінкам, до початку 1970-х років стали використовуватися усіма жінками, хто мав рецепт від лікаря. Однак, слід зазначити, що у повоєнному просторі де дошлюбні зв'язки не

були рідкістю – контрацептиви не тільки знижували ризик завагітніти, а й надавали жінкам можливість вільно експериментувати. Гера Кук, що вивчала питання народжуваності та оральних контрацептивів виділяє такі аспекти у якості основи у полі дослідження сексуальної революції. Окрім того, будь-які загальні зміни у соціумі мають тривалий характер, а тому з плином часу закріплюються особисто за кожним індивідом та за соціальними інститутами.

Контроль над народжуваністю – важливий фактор, однак він не єдиний у дослідженні питання сексуальної революції, а тому тут варто також згадати К. Брауна. Аналіз дослідника заснований на статистичних даних і демонструє трансформацію іудео-християнської моралі через появу контрацептивів. Католицьке духовництво, що доволі активно підтримувало протизаплідні пігулки, як і усі, хто ними користувався, мали надію на те, що Ватикан схвалить їх, як природній засіб проти запліднення. Проте, папа Павло VI, у 1968 році був налаштований проти і вкотре наголосив на тому, що єдиним природнім способом контрацепції – є утримання від сексу.

Існує також ґрунтовний дискурс, що відокремлює сексуальність від репродукції. Репродукція, завжди була більш значимою для біологічного та соціального аспектів, адже від неї залежали збереження людського виду та популяції і саме вона піддавалася більш жорсткому соціальному урегулюванню. Гедоністичному аспекту такої уваги не приділялося і отриманню сексуального задоволення – значущості не надавалося. Тільки у XX столітті індивіди прийшли до висновку, що сексуальність сама по собі націлена на отримання задоволення, романтики та легітимної пристрасті, а не на дітонародження, а тому сама по собі є цінною.

Розмежовуючи репродуктивність та сексуальність можна виділити декілька нових значень. По-перше, це розуміння сексуального та репродуктивного здоров'я і

сексуальному здоров'ю тут приділяється на багато більше уваги. Якщо поглянути на правовий аспект – у системі прав людини з'являється такий пункт, як: «сексуальні права», що включають у себе право на сексуальну свободу, інтимність, задоволення, сексуальну освіту та охорону сексуального здоров'я. По-друге, нерепродуктивна сексуальність стає нормою у соціумі (хоча й засуджується релігійним інститутом). Термін «сексуальність» також видозмінюється і розділення на «правильне» та «неправильне» - зникає. Сучасність надає перевагу індивідуальному вибору кожного та його потребам і такі аспекти, як: сексуальна поведінка та сексуальна орієнтація більше не залежать від стандартів, що нав'язувалися соціумом.

Поряд із сексуальною революцією неможливо не розглянути гендерну поляризацію, що відбувається вже у постіндустріальному суспільстві. У доіндустріальному та індустріальному суспільстві між гендерне суперництво жорстко контролювалося. Відтак, жінка не могла конкурувати із представниками чоловічої статі і досягти високого соціального статусу могла тільки під патронатом чоловіка. Сьогодні ж, жінці надається можливість отримувати освіту в тих самих закладах, що і чоловікам і як результат – вона має змогу конкурувати із ними на професійному полі.

Контрацептиви та право на аборт доволі сильно підтримувалися чоловіками, однак рухи феміністок, що ставали дедалі активнішими викликали у представників чоловічої статі обурення. Конфлікти між феміністками та чоловіками виникали не тільки на мітингах та політичних демонстраціях, а й у особистому житті також. «Багато чоловіків було розлючено, коли жінки зненацька почали вимагати для себе якихось прав (наприклад визнання за ними інтелекту, рівної сплати за працю, або соціального забезпечення дітей за рахунок державних фондів) та заявляти, що справедливість для жінок не менш важлива, аніж для

пролетаріату з його класовою боротьбою»⁴. Жінки намагалися протистояти поглядам лівих та не переставали говорити про свої права і серйозні наміри, що ведуть до зміни стану жінки у суспільстві. На тлі даних конфліктів, відбуваються зміни у гетеросексуальних відносинах чоловіків та жінок. Відтак жінки, що як вже згадувалося вище отримали змогу експериментувати у сексі, все частіше говорили про те, що задоволення та оргазму від статевого акту із чоловіками вони не отримують, а тому для отримання насолоди – зверталися до мастурбації. Така жіноча позиція обурювала чоловіків ще більше і вони звинувачували представниць жіночої статі у пригнобленні їх значимості та пониженні потенції через «античоловічу» політику.

Поряд із гетеросексуальними конфліктами усе активніше розвивалися рухи за права гомосексуалістів і в 1970-х роках демонстрації за їх права ставали частим явищем та виникали не тільки на території Сполучених Штатів Америка, а й у європейських країнах також. Як такого утиску прав представників ЛГБТ-спільноти у середині ХХ століття не простежувалося і більше того, їх сексуальні практики, наприклад оральний та анальний секс доволі активно почали використовуватися і гетеросексуальними парами. Проте, слід зазначити, що на тлі доволі нейтрального відношення до сексуальної орієнтації окремих груп – вони почали відстоювати свою «сексуальну ідентичність» та наголошувати на відмінності від гетеросексуалів.

Зміни у сексуальній сфері індивідів починаються ще у кінці ХІХ століття під впливом змін у ієрархічній системі соціуму і найголовніше, під впливом нових, однак доволі ґрунтовних дискурсів сексуальності. Відтак, для даної роботи, було обрано теорії провідних дослідників, що вивчали сексуальність у різних

⁴ Дагмар Херцог. Сексуальная революция и ее издержки (пер.с англ. В. Кучерявкина); Опубликовано в журнале НЛО, номер 5, 2012

контекстах, а також пов'язували її із сексуальною революцією, як одним із соціальних феноменів ХХ століття. У подальших підрозділах висвітлені концепції таких науковців, як: Мішель Фуко, Вільгельм Райх, Герберт Маркузе та Ентоні Гідденс і саме їх теорії є базою для вивчення сексуальної революції у контексті сексуальності та події, а також формуванні наукової дискусії в цілому.

Об'єкт і предмет дослідження

Об'єктом дослідження даної роботи – є сексуальна революція, що виступає у якості соціокультурного явища середини ХХ століття, а предметом дослідження – визначення її у якості події з перспективи теорій події розглянутих у роботі.

Мета і завдання

Метою роботи є визначення сексуальної революції у якості події, базуючись на дослідженні основних аспектів сексуальної революції та їх впливу на: соціокультурний, політичний, економічний та науковий елементи буття. Основними завданнями роботи є:

- Висвітлення основних ідей сексуальної революції;
- Розгляд дискурсів сексуальності та сексуальної революції;
- Висвітлення концепцій події, як філософської проблеми;
- Співставлення сексуальної революції, як явища із теоріями події та визначення її у якості події.

Метод дослідження

Основний метод дослідження – теоретично-аналітичний. У роботі виділяються та вивчаються теорії: сексуальності, сексуальної революції та події, що у подальшому піддаються прикладенню одна до одної. Вивчення сексуальності та її розуміння дослідниками ХХ століття – це теоретична база, що у подальшому знаходить практичне застосування у сексуальній революції та, як результат – надає змогу вивчити даний феномен у крізь призму взаємозв'язку сексуальності, як складової сексуальної революції, що її втілила та набула власних ознак. Процес теоретичного прикладення – найбільш важливий для поточного дослідження, адже таким чином, відбувається спроба визначення сексуальної революції у якості події у бутті, за допомогою розгляду основних її проявів, що співпадають із теоретичним визначенням події за дослідниками.

Структура роботи

Робота складається зі: вступу, трьох розділів, висновків, бібліографії та фільмографії.

Розділ 1. Наукові концепції вивчення сексуальності у соціокультурному дискурсі

I.1. Філософська концепція сексуальності Мішеля Фуко

Ідея «сексуальної революції» у науковому вивченні Д. Вікса ототожнюється із творчістю М. Фуко і розглядається крізь призму «сили знання». «Саме через дискурс реалізується сила знання, яку Фуко передає за допомогою взаємозв'язку між символом та символізуючим. Таким чином, історія сексуальності стає історією дискурсів сексуальності. «Західний досвід статі – це не гальмування дискурсу, а скоріше постійний та історично змінний розвиток дискурсів про статі і такий вибух, що постійно розширюється є частиною комплексного росту контролю над людьми за допомогою апарату сексуальності»⁵. Д. Вікс закріпив застосування праць Фуко в історії сексуальності та продемонстрував важливість сексуальної культури у більш ширшому культурному дискурсі. Розуміння сексуальності, а також її сенс повинні бути центральними поняттями для розуміння соціального розвитку. Окрім того, виділяючи велику кількість аспектів сексуальності, що переплітаються між собою, дослідник наголошує на їх важливості, а також говорить про те, що вони займають привілейоване місце у різномірних та суперечливих аспектах сексуальності. Таким чином, саме зміни у дискурсі сексуальності стають складовою сексуальної революції та допомагають її розтлумачити.

Базою для розуміння сексуальності у Фуко, на відміну від Фрейда є зовнішні фактори, що впливають на її формування в індивіда. «Три вісі, що конституюють цю сексуальність: по-перше, утворення знань, що до неї належать; по-друге,

⁵ Jeffrey Weeks, Sex, politics and society : the regulation of sexuality since 1800 (2nd ed. edn, London, 1989) p. 7

системи влади, що регулюють її практику; по-третє, форми у яких індивіди можуть та повинні визнавати себе у якості суб'єктів цієї сексуальності»⁶. Проявлення сексуальності індивідом стає причиною для формування знання, що в свою чергу є частиною повсякденності та як результат – даний симбіоз в політичному світі формує дискурс сексуальності. Сексуальність, що у традиційному розумінні є інтимною сферою життя кожного, у дискурсі Фуко залежить від знання та влади, що впливає на її формування, однак для індивіда – такий вплив залишається непомітним. Таким чином, визначення сексуальності за Фуко – це «сукупність ефектів, вироблених у тілах, поведінці, соціальних відносинах дією деякого диспозитива, що знаходиться у проведенні складної політичної технології і потрібно визнати, що даний диспозитив не діє симетричним чином тут і там, і що він не виробляє у всьому цьому одних і тих самих ефектів»⁷.

Мішель Фуко наголошує на індивідуальності кожної людини, як фізичній так і психологічній, однак у контексті концепції сексуальності – тіло та тілесність відіграють провідну роль. Для дослідника – сексуальність є особистою проблемою через її постійний потяг вийти назовні та за кордони, що для неї встановлено владою. Персоналізуючи владу, можна сказати, що вона виступає тим абсолютом, що контролює сексуальність у всіх її проявах та навіть використовує її у своїх цілях.

Виходячи з того, що сексуальність – це феномен, що існує у взаємозв'язку із іншими соціальними проявами (гендер, раса, клас) та їх відмінностями, то її можна назвати конструктором. Таким чином, співіснуючи із іншими феноменами –

⁶ Фуко М. Использование удовольствий. История сексуальности. Т. 2. Введение. с. 273

⁷ Фуко М. Воля к знанию. История сексуальности. Т. 1 // Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет. М., 1996. с. 233

інтерпретація індивідуальної сексуальності залежить від багатьох факторів, що на неї впливають та у випадку влади – маніпулюють. «Сексуальність – елементарна модель управління, але окрім того, привід для влади керувати індивідом, оскільки виражена у формі сексуальності влада освоєна кожною людиною і є частиною суб'єктивності. Владі залишається лише контролювати сексуальність, аби суб'єктивність не відхилялася від сформованого порядку управління (конотуємого порядком дискурсу), створювати простори нагляду. Тіло індивіда цим порядком вписане у соціальне тіло»⁸.

Влада, що як зазначалося вище, використовує сексуальність у якості одного зі своїх апаратів і на прикладі буржуазного суспільства демонструє той факт, що вона є одним із способів контролю та управління суб'єктом, а також структурування соціального устрою. Персоніфікуючи владу, що виступає у симбіозі із знанням – сексуальність за Фуко вивчається, як окремий історичний механізм базових стосунків. У ієрархічному суспільстві – першочергове проявлення сексуальності відбувається у буржуазному колі і за Фуко, сексуальність сама по собі – органічно буржуазна. «З історичним підйомом буржуазії пов'язана не відмова від тіла та аскетизм, а навпаки «інтенсифікація тіла», культ здоров'я, прагнення до збільшення тривалості життя»⁹. У кінці XIX століття, нижчі класи, що були більше обмежені соціальними нормами та релігією, завдяки медикалізації та судовій реформі також сексуалізуються, однак даний процес був не настільки стрімким, як у буржуазних колах.

Мішель Фуко вводить у дискурс сексуальності – сексуалізацію влади і протиставляє даний феномен інституту шлюбу, що починаючи з XVIII століття втрачає свою значимість у політичних та економічних межах. Відтак,

⁸ О.А. Пырянова. Методология исследования сексуальности: от З.Фрейда к М.Фуко. с. 9

⁹ М.Рыклин Сексуальность и власть: антирепрессивная гипотеза Мишеля Фуко.

сексуальність у контексті шлюбних зв'язків – це усталена структура, де існують норми та правила (дозволене-недозволене, законне-незаконне), яким індивіди мають слідувати та зберігати. Для шлюбу важливим фактором виступає соціальний статус індивіда та відтворення роду. На відміну від шлюбного інституту – сексуальність прагне до рухомих, кон'юктурних технік влади, розширення кордонів та форм контролю і головними факторами тут виступають тілесні відчуття та отримання задоволення. «Сексуальність пов'язана із економікою великою кількістю тонких реле, головним з яких – є тіло: тіло-відтворююче та тіло-споживче. Тобто наступ механізму сексуальності та цілого спектру підтримуючого його дискурсів супроводжувалося зміщенням акценту з відтворення роду на «інтенсифікацію» тіла»¹⁰. Важливо також зазначити, що сексуальність виникає на тлі влади і орієнтується на шлюб, однак таку орієнтацію можна назвати фіктивною, через підрив шлюбного інституту та появу власних дискурсів. Шлюб набуває нуклеарного значення у контексті сексуальності і вона займає провідне місце, а також вводить у нього таке поняття та відчуття, як задоволення.

У контексті нового виду родини Фуко відходить від репресивної гіпотези, що у багатьох дискурсах залежить від періодизації, а саме: пригнічення та звільнення статі, де пригнічення припадає на XVII століття, а звільнення на XX століття і тут дослідник виводить власну періодизацію. Відтак, він говорить про стадії визнання, що передують глобальній медикалізації у XIX столітті і раніше засуджувана з моральної точки зору поведінка перекваліфіковується у наукові категорії. Сексуальність за Фуко зароджується у взаємодії влади та знання і кожен з цих аспектів розглядає сексуальність, як окремий життєтворчий організм. Починаючи з XVIII століття існує чотири категорії, де знання та влада перетинаються:

¹⁰ М. Рыклин Сексуальность и власть: антирепрессивная гипотеза Мишеля Фуко.

визнання жіночої сексуальності; вивчення дитячої сексуальності; підвищення контролю над народжуваністю; надання сексуальному інстинкту біологічно- та психічно- автономного статусу.

Концепція сексуальності у Фуко парадоксальним чином не використовує стать у якості одного з основних елементів, а навпаки, відводить їй підпорядковану роль у даному дискурсі. «Саме сексуальність втілила у життя поняття статі, як спекулятивний елемент, що необхідний для її функціонування»¹¹. Влада, як один із аспектів сексуальності вибудовує певну ієрархію у соціальному просторі, однак через її завуальованість – вивести єдину систему розуміння неможливо.

Сексуальна теорія Мішеля Фуко, що перетинається із концепціями влади та знання, формує ґрунтовний філософсько-соціологічний дискурс, який використовується багатьма сучасними дослідниками. У контексті вивчення феномену сексуальності, його дискурс на перший погляд здається доволі вичерпним і висвітлює багато важливих аспектів, однак, варто зазначити, що його концепція має багато невирішених та не логічних тверджень і навіть сьогодні, науковці все ще намагаються її структурувати.

¹¹ М.Рыклин Сексуальность и власть: антирепрессивная гипотеза Мишеля Фуко.

1.2. Теорія сексуальності Герберта Маркузе

Герберт Маркузе – представник марксистсько-екзистенційного підходу вивчення сексуальності в індустріальному суспільстві. Його теорія зводиться до боротьби проти придушення життєвих інстинктів індивідів у контексті політичної боротьби та зникненні різних форм соціального та класового пригноблення.

Відтак, дослідник говорить про те, що репресивний порядок у соціумі не звільняє ерос, а навпаки – ще більше підкорює індивіда. Позитивні наслідки у даному контексті можуть бути тільки тоді, коли суспільство з установленими нормами – підкориться та прийме нові норми (нерепресивне суспільство). На думку дослідника, підтекст усіх революцій – це прагнення свободи, однак досягнувши свого і встановивши нові правила та норми – індивіди направляють свої сили на встановлення нового порядку і в результаті, підкорюються традиційній системі панування у видозміненій формі.

Індустріалізація суспільства та система споживання, що характерні суспільству середини XX століття виводять сексуальність на новий рівень. Тіло, що раніше використовувалося тільки у контексті труда, тепер використовується у якості товару (демонстрація працівників та товару крізь великі вітрини) і попередня приватність – відходить на другий план.

Сексуальна революція впливає на трансформацію не тільки медицини та науки, а й на економіку також. «Принцип виробництва, що згідно репресивній гіпотезі Маркузе, придушував ерос, підкорив сексуальність собі та включив її у свої цикли: відтепер це виробництво бажання та задоволення. Не залишаючи економіку влади, ерос виявився під владою економіки»¹².

¹² Ф.В. Тагиров. Эрос в экономике власти: сексуальная революция и теория символического контроля Ж. Бодрийяра. с. 5

Суспільство, що контролювалося жорсткими правовими нормами у контексті споживання контролюється предметами виробництва. «Технологія управління лібідо шляхом формування помилкових потреб слугує Маркузе поясненням встановленої гармонії між індивідуальними потребами та соціально необхідними бажаннями, цілями та прагненнями»¹³. Вибудовуючи власну модель нерепресивного суспільства, Маркузе наголошує на звільненні індивідів від суспільної думки, нав'язаних потреб і поведінки та звернення до індивідуалістської моделі мислення. На Заході формування даної ідеї відбулося завдяки представникам меншин, що слідували висунутій теорії. Поряд із студентськими повстаннями, рухами гіппі та бітників, сексуальна революція, як одна із видів протистояння – була яскравим прикладом боротьби проти нав'язаних політикою та суспільством стандартів та відмови їм підкорюватися. У контексті звільнення сексуальної енергії конструктивною позицією у розумінні даного дискурсу виступає захист екології, що у результаті, емоційно задовольняє, як жінок так і чоловіків. Рух за екологію, має змістити руйнуючу енергію індивідів в еротичну енергію.

Одним з головних факторів, що впливає на створення нерепресивного порядку – є звільнення сексуальних інстинктів індивідів. «Самосублімація для Маркузе є найбільш прийнятною формою з тих, що триває без десексуалізації, адже це саме те положення, при якому сексуальні інстинкти і задоволені (але їх сексуальна організація відрізняється від попередньої, що існувала за часів виробництва) і разом із тим, лібідозні»¹⁴.

¹³ С.Г.Ильинская Политическое как эротическое («Великий Отказ» Герберта Маркузе. с. 15

¹⁴ Хинтибидзе Ц.Ч., Горозия В.Е. Маркузеанская критика западной цивилизации // Человек. Государство. Глобализация. , Выпуск 3 / Сборник философских статей. Под ред. В.В. Парцвания Санкт-Петербург : Санкт-Петербургское философское общество, 2005. С. 283

Концепцію нерепресивного суспільства Герберта Маркузе з одного боку можна назвати утопічною, а з іншого боку – це критична теорія суспільства, самосутністю якої – є уявлення про майбутнє. У контексті дослідження сексуальної революції, як соціального феномену та події – сформовану теорію можна використовувати в якості бази. Висвітлені вище аспекти демонструють стрімкий розвиток індустріального суспільства, у рамках якого, прояв сексуальності та сексуальна революція за Маркузе – важливий соціальний феномен.

I.3. Вільгельм Райх – науково-практична концепція сексуальної революції

У той час, як М. Фуко «винайшов» сексуальність, саме В. Райх досліджував практичне її застосування у міжособистісних відносинах, а також більш ґрунтовно досліджував їх соціальну складову. Основна робота Райха під назвою «Сексуальна революція» вважається частково полемічною, частково педагогічною, однак це одне з перших досліджень, що відіграє значну роль у дослідженні сексуальної революції. Вона зосереджена на динаміці влади у традиційних гетеросексуальних відносинах, а також демонстрації переходу від традиційності до не традиційності. Такий процес у рамках родинних відносин підкріплюється великою кількістю розлучень і дані процеси були з одного боку болючими, а з іншого – хаотичними. Результат подій представляє об'єктивні докази того, що у рамках ідеології та економічного аспекту – родина є живильним середовищем усіх соціальних порядків, що засновані на авторитарних принципах. Таким чином, послаблення інституту родини – призводить до послаблення авторитарних принципів.

Термін «сексуальна революція» був сформований Вільгельмом Райхом у першій половині XX століття і він робив акцент на тому, що найактивнішими революціонерами була молодь, яка у свою чергу вважала Райха ідейним наставником. Як політичне обґрунтування виникнення нацизму так і сексуальна теорія Вільгельма Райха базуються на співпадінні сімейної та економічної структур. Розмежовуючи середній клас та буржуазію, він наголошує на тому, що у більш заможних родинах, авторитет батька підкріплюється також економічною владою і він ефективніше може контролювати своїх нащадків. У родинах середнього класу, що, як правило усі сили кидають на заробіток грошей, такий аспект неаявний і таким чином, придушення сексуальності підлітків призводить до авторитарної фіксації. Також, у контексті родинних взаємозв'язків, дослідник виділяє два типи родини: матріархальний та патріархальний. Матріархальний тип

– це здоровий родинний лад, у той час, як другому типові характерна моногамія і саме він, на його думку є причиною виробництва авторитарних та консервативних структур. У патріархальних родинах доволі сильно придушується сексуальність молодшого покоління (дітей) і це на його думку, у майбутньому виливається у експлуататорські режими. Результатом такого придушення може бути соціальна революція і Вільгельм Райх нерозривно пов'язує її із сексуальною революцією, що є її складовою. Однак, слід зазначити, що сексуального звільнення можна досягти тільки за умови скасування репресивної моралі у суспільно-правовому аспекті.

Вільгельм Райх також підтримує феміністок та доволі чітко окреслює свою позицію, що стосується захисту прав жінки. Однак, він жорстко критикує вірність у шлюбі та наголошує на тому, що у сучасності – шлюб не відіграє значної ролі і індивіди не повинні обмежуватися одним сексуальним партнером. Найбільше уваги дослідник приділяє захисту прав дитини і наголошує на тому, що насилля над дітьми у розвиненому суспільстві не повинно існувати, а прояви будь-якої сексуальності у дитини – не повинні обмежуватися. Стимування сексуальної енергії призводить до того, що у дорослому віці індивіди стають деспотами, як в особистому житті так і у політиці. Вільгельм Райх покладає великі надії на майбутнє та сподівається, що існуватимуть організації з кваліфікованими сексологами, які спостерігатимуть за сексуальним життям населення. Вони ж у свою чергу підкорюватимуться центральній організації, яка матиме спільну сексуальну політику. «Сексуальна революція повинна покласти кінець порнографії, перекрученням, лихослів'ю, адже зникне потреба направляти придушені сексуальні імпульси у незаконні канали»¹⁵. Дана думка носить доволі утопічний та пуританський характер і не актуальна у сьогоденні, адже таким

¹⁵ Вильгельм Райх: Биографические, научные и психиатрические аспекты (к 115-летию со дня рождения) П.Т. Петрюк, А.П. Петрюк.

чином, сексуальна свобода за яку активно виступали революціонери все одно підкорюватиметься незаконним установам з їх нормами та правилами і тим самим не досягне свободи.

Під час активної наукової діяльності, Вільгельм Райх застосовував власний теоретичний матеріал на практиці. Відтак, під час проживання у Відні він був членом соціал-демократичної партії і користуючись своїм положенням висунув ідею про створення «сексуальних клінік», де пацієнти могли б отримувати поради, що стосуються сексуальної сфери їх життя. До того ж, створення таких медичних закладів розширювали би свідомість мас, що було необхідно для сексуальної реформи і як результат – сексуальної революції. Вільгельм Райх був не тільки ідейним наставником, але й приймав активну участь у їх відкритті. Під його проводом було відкрито перші медичні клініки для робочого класу і протягом 1927-1930 років у Відні було відкрито шість таких центрів. Дослідник вважав, що такі установи позитивно впливатимуть на сексуальну гігієну середнього класу, а також це допоможе контролювати народжуваність, укорінить статеве виховання та профілактику захворювань. Однак, після 1930-го року соціал-демократичні угруповання прийшли до висновку, що медичні клініки становлять загрозу для населення, що повинно вести політичну боротьбу і сексуальна освіта відволікає їх від більш значимих завдань; в результаті, усі медичні установи було зачинено. В цей час, Вільгельм Райх, що вже був членом комуністичної партії переїхав до Берліну, де продовжив відкривати власні клініки.

Теорія Вільгельма Райха, якого називають батьком теорії сексуальності та сексуальної революції, в цілому, стала відправною точкою для подальших дискурсів у контексті соціальних змін. Його теорію не можна назвати ґрунтовною та вичерпною, однак враховуючи той факт, що саме він запровадив термін «сексуальна революція» та був одним з перших науковців, хто досліджував її не

тільки теоретично, а й практично, його робота є дуже ваговою для даного дослідження.

1.4. Теорія сексуальності Ентоні Гідденса, як один з аспектів індивідуалізації суспільства

Ентоні Гідденс – англійський соціолог, що досліджував аспект сексуальності та сексуальну революцію, як соціальне явище. Його дослідження базується на розгляді таких аспектів, як: гендер, родина, секс, любов, шлюб та емоційна прив'язаність і у контексті лібералізації та індивідуалізації суспільства – поняття сексуальності видозмінюється. Сексуальність усе більше трансформується із соціального порядку в емоційну самореалізацію індивіда і провідну позицію тут займає задоволення та відхід від прийнятних соціальних норм.

Теорія Гідденса доволі сильно перегукується із теорією російського дослідника Ігора Кона, що також говорив про: комерціалізацію сексу, дошлюбні статеві зв'язки, визнання жіночої сексуальності та незалежності, нетрадиційний секс та гомосексуальні відносини. «Основні тенденції, що проявилися у процесі сексуальної революції не обмежуються виключно сферою сексуальності, однак включають у себе широкий спектр соціальних перетворень, таких як: зміна системи шлюбно-сімейних відносин, трансформація системи гендерної стратифікації, а також гендерних ідентичностей та гендерних очікувань, перегляд поглядів на тілесність, емоційне життя, мовні практики та дискурсивні проблематизації»¹⁶. Однак слід зазначити, що Гідденс дані аспекти використовує у якості інструментів для аналізу любові.

Дослідник також вводить у свій дискурс три нових поняття: «пластична сексуальність», «чисті стосунки», «любов-злиття». Пластична сексуальність – це результат сексуальної революції і їй характерний відхід від соціальних норм, що

¹⁶ Ф.В. Тагиров. Эрос в экономике власти: сексуальная революция и теория символического контроля Ж. Бодрийяра. с. 3

вбачали у сексуальності тільки репродуктивну функцію, а також домінантну чоловічу сексуальність. Розвиток жіночої сексуальності та ріст її автономності поряд із неприхованим гомосексуалізмом дослідник вважає найбільш значимим для вивчення сексуальності в цілому. Сексуальність у новому її прояві виступає не у якості природнього інстинкту, що притаманний кожному індивіду, а відіграє роль особистісної характеристики, що формує ідентичність та стиль життя. «В кінці кінців, сексуальність набуває повної незалежності від дітонародження, відтворення роду і продовження поколінь та стає однією з найважливіших якостей міжособистісної взаємодії»¹⁷. Під впливом сексуальної революції відносини у шлюбі також змінюються і ступінь задоволення у ньому відіграє значну роль, не тільки у контексті рівності і самореалізації, а й у контексті сексуальної сумісності. Задоволеність від сексу, що була орієнтована тільки на чоловіків, із приходом сексуальної революції видозмінюється і у контексті шлюбу – задоволеність обох партнерів відіграє важливу роль.

Чисті стосунки за Гідденсом – це до певного періоду платонічні відносини, що будуються на емоційній прив'язаності. Вони повинні емоційно-задовільняти обидві сторони навіть на етапі, коли з'являється секс і таку комунікацію дослідник називає сучасною інтимністю. На думку Ентоні Гідденса – чисті стосунки притаманні саме жінкам, адже з їх появою ще у XIX столітті – вони трансформували розуміння емоційної прив'язаності та шлюбу. Відбувся відхід від звичної практики укладання шлюбів з економічних причин і значну роль тут почали відігравати почуття. Зміни в емоційній сфері призвели до того, що влада чоловіків послаблювалася, як у контексті родинно-шлюбних відносин, так і у фінансовому аспекті. Образ жінки-матері більше не ототожнювався тільки із

¹⁷ Гидденс Э. Трансформация интимности. Сексуальность, любовь и эротизм в современных обществах. Пер.с англ. В. Анурин. Издательский дом "Питер". 2004. с. 53-54

біологічними факторами, а набував усе більшої соціальності. Такі трансформації демонструють той факт, що чисті стосунки дуже дотичні до інтимності і притаманні тільки жінкам.

Любов-злиття за Гідденсом – це термін, що протиставляється романтичній любові в традиційному розумінні, хоча смислове навантаження доволі близьке. Індивіди, що вступають у такого типу стосунки розцінюють їх, як форму близьких стосунків, що розвиваються поступово, однак вони не виключають можливості, що з певних причин партнер може змінитися і такий вид стосунків у соціумі призводить до великої кількості розлучень.

Теорія Ентоні Гідденса важлива для даного дослідження через індивідуалістський підхід. Дослідник виводить власну структуру розуміння феномену любові у прив'язці до сексуальності і розглядає її крізь призму емоційного аспекту та отримання задоволення.

Характеризуючи сексуальність за допомогою даних концептів, дослідник демонструє зміну в інтимній сфері індивідів, що усе більше дистанціюються від інституалізації інтимної сфери життя і фокусуються на емоційній самореалізації. Базуючись на неомарксистських концепціях сексуальності, що виступають в якості потенційної свободи індивідів, дослідник приходить до висновку, що його власна концепція – є інтенцією таких підходів.

Розглянуті вище теорії у контексті сексуальної революції, як події відіграють важливу роль з декількох причин. По-перше, розуміння сексуальної революції, як події не можливе без обґрунтування базових аспектів даного феномену. По-друге, соціальні, правові та індивідуальні зміни, як зазначено у теоріях Мішеля Фуко та Герберта Маркузе – важливі структурні складові, що вплинули на її прояв. По-третє, сексуальна революція, як один із соціокультурних феноменів має тривалий

характер і навіть сьогодні, її можна вважати незавершеною, однак модифікованою через зміну поглядів, норм та розуміння її значення у соціумі.

Розділ 2. Подія, як філософська проблема: підходи до визначення

Розуміння події у полі наукового дослідження з'являється ще у другій половині XIX століття і стає одним з ключових понять у філософії. Подію починають розглядати у контексті об'єкту та суб'єкту, що включаються у подію, як дві основних складові реальності. Згодом, вже у XX столітті, дані поняття виступають у якості однієї складової у контексті події і її сутність та особливості вивчають такі дослідники, як: Ж. Дельоз, А. Бадью, А. Вайтхед, Ж-Л. Нансі, теорії яких буде розглянуто нижче.

«Подія – аналог вчинку, зустрічі або сингулярності. Подія, безсумнівно повинна відрізнятися від пригоди та емпіричної фактичності. Вона відходить від тлумачення, як одне з «першопочатків», приймає участь у самому формуванні суб'єктивності і тому відходить від будь-яких визначень»¹⁸. Крізь подію відбувається проявлення суб'єкту і акцент зміщується на буття, його видиме існування, а також набуття досвіду, який витісняє поняття помилкового та істинного. Варто також зазначити, що у конотації події, відбувається відхід від взаємозв'язку причини та наслідку і для некласичного типу раціональності характерна раптовість і неповторність буття, з його раптовою наповненістю.

Подія також пов'язана із втратою, що в історичній парадигмі використовується у якості синоніму та ототожнює собою зламний період у просторі та часі. Прослідковуючи дані зміни у культурі, а особливо в індивідуальній психіці, важливо зробити акцент на тому, що подія впливає на зміни у соціальній та особистій ідентичності індивідів.

«Постнекласична наука має справу із нелінійним світом, в якому зростає вірогідність здійснення мало вірогідних подій. Такі події сприймаються, як

¹⁸ Горбунова А.Г. Событие как философская проблема : подходы к определению.

незворотні, спонтанні, стрибок з потенційності в актуальність»¹⁹. Взаємодія різних моментів та їх нашарування, у певний момент прориваються у буття і утворюють необоротну подію з новими сенсами. Дане обґрунтування притаманне екзистенційній моделі визначення «події».

В історичному контексті, подія сприймається у якості фактору, що змінює нормальний перебіг повсякденного життя та виходить за його рамки. Однак, варто зазначити, що таке розуміння залежить від інтерпретації історичного факту науковцем (наприклад істориком) і значення, що набувається – можна вважати об'єктивацією набутого досвіду та трансформацією в історичне знання. Кожна подія в історії має свої хронологічні межі та унікальне місце, що існує у заданій матриці і, яка в свою чергу надає їй значимості, а також визначає єдиний історичний горизонт.

У герменевтичній традиції поняття «події» індивідуалізують та розглядають з трансцендентної точки зору і у намаганні інтерпретувати сенси – виокремлюється інтерпретатор (як і у випадку із історичною концепцією, де наявний історик, що засвідчує факт події). «Герменевтична традиція показує, що події повинні породжувати певне значення, що поєднує учасників у комунікації при досягненні взаєморозуміння»²⁰.

¹⁹ Горбунова А.Г. Событие как философская проблема : подходы к определению.

²⁰ Там само.

II.1. Визначення події за Альфредом Вайтхедом

Альфред Вайтхед – англійський філософ, що один з небагатьох (після стоїків та Лейбніца) зводив розуміння «події» до центру філософської думки. Він робить достатньо важливий внесок у розвиток історії філософії акцентуючи увагу на тому, що весь світ складається з подій. Події, які дослідник також називає «реальними сутностями» або «реальними випадками» - є кінцевими складовими реальності і у його дискурсі, такі поняття, як: «випадок», «подія», «організація» та «суспільство» - виступають основними складовими у процесі формування теорії.

Реальний випадок, (або фактичний випадок) – це обмежувальний тип події, в якому є лише один учасник. Один випадок – початок становлення події у глобальному її розумінні, але якщо звертатися до загального визначення – це сукупність випадків із безліччю взаємозв'язків, що переходять у категорію події. Зв'язок (або взаємозв'язок) у філософії дослідника – це особливий факт спільності між фактичними суб'єктами і він відіграє важливу роль у розумінні того, як формується подія та її конотації у контексті простору та часу. Коли елементи об'єднуються у неперервність та набувають визначальної характеристики під впливом соціальних процесів, тут виникає інше поняття, що Вайтхед трактує, як суспільство.

Суспільство утворюється завдяки стійким предметам, (або, як їх ще називає Вайтхед – фактичним речам) з якими кожен індивід стикається у повсякденному житті та транслює даний досвід утворюючи осередки суспільства. «Випадок» за Вайтхедом – демонстрація процесу того, як щось відбулося, у той час, як «подія» апелює до соціуму та демонструє вплив сукупності випадків та їх проявлення у той чи інший період та певний проміжок часу; в цьому, і полягає метафізична критика дослідника. Якщо зводити випадок до математичної прогресії, то він стає

неподільною одиницею і справжня подія в даному контексті – незмінна. Вона з’являється та зникає, а також існує в якості бази, на якій у подальшому виникають нові випадки, що трансформуються завдяки самотворенню.

У процесі перетворення одного випадку в інший відбувається певне успадкування характеристик, однак враховуючи факт їх швидкоплинності та видимий вплив на трансформації у різних аспектах буття, варто відмітити, що будь-яка зміна передбачає порівняння. Дані трансформації займають провідну роль у конотації та розумінні події, що у філософії Вайтхеда трактується у більш широкому сенсі. «Фундаментальне розуміння поняття «зміни» відмінне від реального випадку, що міститься у певній визначеній події»²¹. Подія виникає у проміжках між реальними випадками і спосіб її формування полягає у становленні наступності, у той час як безперервність – відсутня. Становленню не характерна тривалість, адже кожен випадок, як і акт його формування – унікальні, і даний процес Вайтхед називає «злиттям». Факт радикального переривання дійсності ознаменується тим, що буття поповнюється новими складовими і тільки у цьому процесі з’являється нетривала постійність. Ніщо не виникає раз і назавжди, і ніщо не підтримує себе у бутті, ніби за інерцією, або власною внутрішньою силою та об’єктові у даному контексті характерне оновлення. Дослідник не вбачає онтологічної різниці між фізичними об’єктами та суб’єктивними діями і відкидаючи дуалізм думки та речі наполягає на тому, що вони формуються під впливом одних і тих самих факторів. По суті, те, що Дельоз називає «однозначністю» буття, Вайтхед називає «однаковою природою» буття.

Для Вайтхеда не існує стабільної та суттєвої відмінності між розумом та матерією, суб’єктом та об’єктом, людським та нелюдським, живим та неживим і часто вони мають найбільш прагматичне значення. Такі відмінності завжди ситуативні і вони

²¹ Shaviro Steven. Deleuze’s Encounter With Whitehead. p.3

демонструють відмінність ступеню, а не відмінності сутності, або виду. Вайтхед відкидає надприродні пояснення та притримується онтологічного принципу, якому не характерний пошук причини, адже ніщо не з'являється у реальному світі саме по собі. Таким чином, можна сказати, що емпіричний метод вірний і всі знання виходять з досвіду. Аналізуючи події, дослідник не виступає у якості суб'єкту, а прослідковує його походження поряд із генезисом світу у якому опинився. Він окреслює умови реального досвіду, що визначають конкретні процеси виникнення, замість того, аби знайти аподиктичні умови для можливого досвіду.

Поряд із подіями, або реальними сутностями, дослідник також виділяє «вічні об'єкти», що виступають у якості потенціалу процесу становлення. Якщо актуальні сутності є одиничними приводами становлення події, то вічні об'єкти забезпечують відносини, що допомагають більш чітко їх окреслити. Коли потенційність (що є для Вайтхеда більшим, аніж можливість) вічного об'єкту реалізується у конкретній фактичній сутності, вона сприяє визначенню цієї самої фактичної сутності.

Вайтхед стверджує, що «вічні об'єкти» повинні сприйматися у якості реальних, фактичних об'єктів, що самі по собі є першочерговими елементами досвіду. Однак, не дивлячись на те, що вічні об'єкти реальні, вони по-перше, не співпадають із реальними сутностями і по-друге, їм не характерна причинно-наслідковість. Вони невизначені, тому завжди передбачають альтернативи та непередбачувані обставини і можна зробити висновок, що вони неефективні. В той же час, кожна реальна подія передбачає актуалізацію деяких простих можливостей. Кожна реальна сутність за Вайтхедом визначається інгресією (термін відноситься до конкретного способу, за якого потенційність вічного об'єкту реалізується у певному фактичному об'єкті та сприяє визначенню

фактичної сутності) конкретних вічних об'єктів в неї. Різниця та зв'язок між вічними об'єктами та реальними сутностями полягає у тому, що перші можуть зникнути у будь-який момент, у той час, як другі – завжди відчуються у бутті. Фактична сутність може бути відкинута або виключена у процесі того, що за дослідником називається «негативною передісторією» - певне виключення предмета з позитивного внеску у власну реальну внутрішню сутність суб'єкта.

Відтак, фактично кожна подія завершується тоді, коли вона не має потенціалу і дана ситуація – незмінна. Сутність події полягає у русі від потенційності та невизначеності до реальності та повної детермінації. Процес актуалізації рухається за траєкторією: від простого, естетичного уявлення вічних об'єктів до прагматичного інтересу до деяких з цих об'єктів та їх сприйняття, як фактичних. У процесі визначення себе, фактичний суб'єкт занепадає, однак умовно залишається в якості точки відліку для інших суб'єктів. Вічний об'єкт у свою чергу не вичерпується тією подією в якій він знаходиться; він ніколи не втрачає акценту своєї потенційності і вона залишається доступною для інших подій та актуалізацій.

II.2. Подія, як Істина у Бутті за Аленом Бадью

Розуміння «події» у Алена Бадью доволі сильно пов'язано із конотацією Буття та Істини, які на його думку можливо зрозуміти тільки завдяки математиці. Буття складається із чистої множинності. Множинність містить у собі нескінченну кількість одиниць, що її формують і для їх визначення, він використовує термін «ситуація», яким характеризує певний ряд фактів та явищ, що існують у різних площинах чистого та позитивного буття.

Істина, як і все інше за Бадью – множинна, але притримуючись математичної логіки, вона також спільна. Дана властивість характеризує множинність, де математична сингулярність виключає будь-яку можливість класифікації лінгвістичними методами, навіть у випадку їх можливої безкінечності. Істина – це нескінченна множинність, що своєю появою вводить сумнів у необмежені наслідки події. Саме тому, істини за Бадью вічні та історичні, а тому нерозривно пов'язані. Вони наполягають на історичному аспекті пов'язуючи разом часові сегменти протягом століть та розкривають наслідки крізь суб'єктів. Оскільки істини вічні, вони мають тенденцію відроджуватися, але не у якості простого повторення, а у якості нових та революційних значень, що досягаються завдяки реакції. Також, їм притаманне продовження історії шляхом породження реактивації, що привносить потенціал новизни та змінює монотонну повсякденність. Подібна фрагментарна історія протиставляється звичному плину часу, з якого утворюються час та епоха і, які Бадью називає «пустими» та тими, що не заслуговують бути частиною справжньої історії.

Відтак, для чіткого окреслення поняття «подія», дослідник демонструє взаємодію фактів та події і говорить про те, що: «Подія є те, чого не вистачає фактам, а також те, що задає даним фактам істинність»²².

Позитивний порядок буття за Бадью – це: «гомогенний та абстрактний універсум, де «усі кішки сірі», світ державного закону та науки Ньютона. Він не може бути історичним та політичним світом, у якому суб'єктові доводиться приймати ризиковані рішення із непередбачуваними наслідками»²³.

Будь-яка ситуація у неосяжній множинності має свій «блукаючий залишок», що має тенденцію прориватися у зовнішній світ, однак для Буття такий залишок незрозумілий. Саме такий феномен за Бадью і є подією, проте важливо зазначити, що такі «події», або «події-істини» можуть відбуватися тільки у чотирьох сферах: політиці, науці, мистецтві та любові. Подія за Бадью не може існувати в одному вимірі із позитивним порядком буття, адже воно обумовлено соціально-культурним контекстом і не виходить за ці рамки, а тому має негативний контекст також.

Подія також сприймається, як дещо, що проривається у буття та змінює його домінуючі системи, які втратили свою значущість у соціальному просторі. Вона не створює нові реальності у процесі їх формування, однак виступає тим фактором, що проявляє можливості формування нових методів. По суті, подія – це гіпотетично нова істина, сутність якої полягає у переході від неможливого до можливого і її реалізація залежить від реакції соціуму. «Події переплітаються в соціальному просторі у вірогідній послідовності, що задана мисленням.

²² Бадью А. МЕТА/ПОЛИТИКА : МОЖНО ЛИ МЫСЛИТЬ политику? Краткий трактат по метаполитике. Пер. с фр. Б Скуратов, К. Голубович. М.: Издательство "Логос". 2005. – с.54

²³ Магун, А. Отрицательная революция: к деконструкции политического субъекта / А. Магун.

– СПб.: Изд-во Европейского ун-та в Санкт-Петербурге, 2008. – с.211

Іменування, що реалізується у певній соціальній ситуації виступає крапкою розриву події. У рамках становлення соціальної реальності, родове буття-найменування (реалізується у родових процедурах та ситуаціях) трансформується у подію і тим самим, формує ланцюг рівноважних, і нерівноважних трансформуючих станів. Імена стають крапкою фокусування наповненості, що представлені у крапках-поняттях і які одночасно є фрагментами та конструктами соціальної реальності»²⁴.

Подія за Бадью не є предметом наукового дискурсу, адже вона є чимось новим і у той самий час – відходить від законів буття. Подія, як процес завжди зберігає контекст невирішеності по відношенню до істини і може бути суб'єктивно анульованою тим, хто вірить тільки у грубі факти. Дана невирішеність події обумовлена також її зникненням у момент виявлення і в кінці кінців – вона залишає за собою тільки підозру, що нічого не відбулося, окрім ілюзії новизни. Таким чином, нестійка сутність події полягає у пошуку наслідків та їх вивченні. Новизна події полягає у факті того, що вона перериває звичний стан буття, який був структурований та класифікований раніше і пропонує новий вид, що виступає безіменним та потребує наукового вивчення та надання значень.

Відтак, предметом – є збереження вірності тому, що могло відбутися таким чином, щоб у кінці відтворити істину, буття якої, по відношенню до суб'єкту завжди безкінечне. Правда, що виступає однією зі складових події – це носій теоретичних рухів, що утворює історичну нескінченність. Подія завжди звертається до суб'єктів за допомогою генеалогії попередників; і таким чином, немає новизни, що не намагалася би раніше створити невідому історичну глибину та поширити її у колективній свідомості, і закарбуватися. Не існує істини, що не була б вже

²⁴ Чибир Е.В. КОНЦЕПТ «СОБЫТИЕ» В ФИЛОСОФИИ Ж. ДЕЛЕЗА И А. БАДЬЮ Научный руководитель: д.ф.н. Н.А. Лукьянова Томский государственный университет. 2019. с. 99-100

розроблена у минулому, однак вона існує, як така, що була невірною обґрунтована і потребує модифікацій та нових тлумачень.

Розглядаючи подію з політичної точки зору, Бадью стверджує, що найбільш чіткий критерій для її розуміння – це події, які вдало передають сутність політики і тут вбачається вплив К. Маркса. «Револьюції, як вже говорив Маркс не можуть відтворюватися не прикриваючись лахміттям минулого і політика є одним з основних місць, де нове відроджується разом із переможеними пращурами свого часу, чий факел знову сяє у нинішній конфігурації»²⁵.

²⁵ Thomas Nail. HISTORY AND EVENT IN ALAIN BADIOU Quentin Meillassoux, translated by Thomas PARRHESIA NUMBER 12 2011 p. 11

II.3. Філософське трактування події за Жаном-Люком Нансі

У своєму дослідженні події, французький дослідник Жан-Люк Нансі намагається розібрати її евристичне та методологічне значення, а також розглянути розвиток події у залежності від основних концептуальних положень. Істина – це база філософського дискурсу, яка існує у будь-якій наповненості і проявляється у якості «чистої та простої події». По суті, вона є тим образом, що репрезентує подію у зовнішньому світі, однак коли вона наповнюється сенсом та окреслюється за допомогою понять – сенс втрачається. «Згідно даній логіці, поняття пізнає (схоплює, встановлює та обґрунтовує) усю визначеність, усі відмінності та підпорядкованість реального здійснення. І саме тому, поняття, у даному сенсі являє собою елемент у якому розкривається, що явище є не просто чимось, що позбавлене сутності, а навпаки – сам прояв сутності. Поняття, насправді – це скоріше явище, що схоплюється у якості істини, ніж протилежність просто феноменальної видимості»²⁶. Якщо говорити про втілення події, то істина в даному випадку, виступає у якості принципової її не субстанціональності, що означає, що вона не втілюється в суб'єктах. В даному ствердженні можна відслідкувати парадокс змін, що відбуваються під впливом події і відповідно, подія також парадоксальне явище. Тут прослідковується суміщення протилежних детермінацій, де те, що відбувається, за своєю суттю має залишатися незмінним, але у той самий час дещо іншим і подія – це те явище, що і змушує звернутися до інакшості.

Подія несе у собі зміни, однак вони не повинні бути кардинальними, адже за Нансі – має зберігатися єдність між першопочатком та його логічним продовженням. Якщо ж зміни не відбулися взагалі і першопочаток залишається незмінним – це

²⁶ Нанси Ж.-Л. Неожиданность события / Ж.-Л. Нанси // Бытие единичное множественное / пер. с фр. В. В. Фурс; под ред. Т. В. Щитцовой. - Минск : Логвинов, 2004. – с. 238

означає, що подія також не відбулася. Дана парадигма: щось має залишитися тим самим і в той самий час змінитися – є змістом події. Подія – теперішнє буття і в часовому аспекті змін, минуле через теперішнє стає майбутнім, але якщо поглянути на динамічний аспект, що підпорядкований людським діям, то тут майбутнє через теперішнє стає минулим. Така постановка теорії у контексті змін перегукується із деякими аспектами визначення події Вайтхедом, що розглядав її крізь призму діалектики минулого, теперішнього та майбутнього. Минуле об'єктивно існує у теперішньому, що переходить у майбутнє і в даному випадку, акцент робиться саме на майбутньому; адже соціальні домовленості за відсутності майбутнього позбавилися б сенсу, однак за нормального перебігу, відчуття визначеності зберігається.

Нансі, один з тих дослідників, хто ґрунтовно розібрав та осмислив метафізичну сутність події, засновуючи при цьому свої гіпотези на гегелівському розумінні події. Однією з особливостей події виступає її наповненість і саме вона протиставляється явищу. Наповненість за Гегелем, розуміється у контексті історії, як окремий вид буття із певною дієвістю, однак дана гіпотеза за Нансі демонструє реконструкцію такого розуміння у бік процесу, якому характерне прищестя. Гегель заперечує думку про те, що подіям характерне розгортання і їх історичність у контексті історії, розглядається, як ускладнення. Нансі у свою чергу, протиставляє подію стабільному буттю і під час свого становлення вона відіграє вирішальну роль, аніж є просто перехідним періодом; її результатом – є усталене буття.

Характерною рисою події за Нансі – є несподіваність, що вражає мислення, а також з якої впливає наповненість. Вона (несподіваність) співставляється із аристотелівсько-платоновським розумінням топосу про здивування, що у філософії виступає, як одна з її складових. Філософії, як науковому дискурсу

притаманне відкриття нових понять та сенсів і таким чином, здивування постає у чистому вигляді в середовищі софії, яка в свою чергу – містить елемент здивування, що підлягає пізнанню. Таким чином, несподіваність у контексті події – стійкий та незмінний елемент, що набуває значення сутнісної форми та цілі. По суті, формулювання «несподіваність події» у даному випадку – тавтологія, адже якщо вона не дивує, відповідно не є подією. Однак, слід також більш ґрунтовно розглянути аспект «несподіваності», аби виділити інші її особливості за Нансі.

Те, що очікувано – це результат того, що вже відбувалося і мало певну тяглість, а тому дана характеристика ніколи не підпадатиме під категорію події. У несподіваності наявний ефект «відбування», який відмінний від того, що йому передувало та того, з чим воно пов'язане. Це чисте теперішнє того, що відбулося і несподіваність повинна мати справу тільки з ним. Характерним аспектом події виступає час, що у Нансі визначається, як «пустий час», який дозволяє створювати всередині себе будь-яку форму і якщо звернутися до філософської традиції, даний процес формування називається – творінням. Подія за дослідником – складова буття, що сконструйована з певних категорій. «В даних умовах, подія не є «чимось», що розташовувалося б поза пізнаванним та тим, про що говорять і тим самим, воно винесене поза говоріння та поза пізнання якоїсь містичної негативності. Дане щось не є, ані певною категорією, ані зверхкатегорією, відмінною від буття. Скоріше за все, воно виступає у бутті необхідною умовою для його категоризації: щоб говорити про нього, бачити, звертатися до нього з висоти несподіваності його несподіваного настання»²⁷. Таким чином, модус події – це сам час несподіваного настання, яке в свою чергу – пустий час. Несподіване настання – це стрибок, що виступає не в якості розриву часового континууму, а в

²⁷ Нанси Ж.-Л. Неожиданность события / Ж.-Л. Нанси // Бытие единичное множественное / пер. с фр. В. В. Фурс; под ред. Т. В. Щитцовой. - Минск : Логвинов, 2004. – с. 250

якості самого часу, що не розглядає ймовірне передбачення події, а тому передусе саме собі. Подія – це переривання певного процесу буття, який Гегель охарактеризував, як «якісний стрибок» і який зливається з несподіваністю. Відтак, за Нансі, несподіваність – це «натяг, розтягнення стрибку – введення часу у простір – неузгодженість буття, як його істини»²⁸.

У події за Нансі наявний також аспект множинності, яку він розглядає з: гносеологічного, онтологічного та соціального боків і, якій характерне наявність ще одного «Я» поряд із своїм «Я». Таке поєднання тягне за собою поняття сумісності, що в свою чергу трактується, як одночасність різних суцільних, що обумовлені високим рівнем взаємодії. Таким чином, подієвість даних сутностей – є онтологічною базою, що здійснюють події. Множинність можна зіставити із поняттям гетерогенності, що виступає у якості різноманітності сутностей, тобто різним походженням. В рамках емпіричності – гетерогенність відображається у протистоянні сутностей і в соціальному аспекті – дане протиставлення проявляються у непримиренності цінностей, світогляду та інтересів. Відтак множинність (або гетерогенність) є не тільки онтологічною основою, а й соціально-історичною.

Людина має здатність діяти під тиском мотивації і основні означники це – «тому що» та «для того щоб». Саме через ці два види мотивації і можлива історична тяглість, адже в протилежному випадку – соціум наближається до утопії. У концепції Нансі ще однією істиною буття виступає неузгодженість і на соціальному рівні вона проявляється у якості конфліктів та диспутів; важливо також відмітити, що на думку дослідника, саме неузгодженості породжують події. «Дана соціальна подієвість, що продукується конфліктністю, як неминучим

²⁸ Нансі Ж.-Л. Неожданность события / Ж.-Л. Нанси // Бытие единичное множественное / пер. с фр. В. В. Фурс; под ред. Т. В. Щитцовой. - Минск : Логвинов, 2004. – с. 256

наслідком диференційованості соціального цілого, в кінцевому рахунку має онтологічну основу. Є певна неузгодженість між буттям і сущим: буття знаходиться у розбіжності із справжньою, розташованою сутністю сущого, а суще знаходиться у розбіжності із субстанціальною сутністю, засновницею буття»²⁹. Розгляд сущого виступає дуже важливим аспектом у даному дискурсі, адже воно є наслідком існування цінностей людського світу. Саме ціннісний вимір та його аспекти надають людині можливість розрізняти суще та належне і така відмінність та характерне їй протиставлення стимулюють людей до її подолання. Будь-які діяння, що відбувалися в історії і були занотовані, так чи інакше намагаються втілити належне у суще і тим самим – продукують подію.

Відтак, аналіз події за Нансі, дозволяє зробити висновок, що концепція була розроблена доволі ґрунтовно, де наявний симбіоз органічного, онтологічного, соціального та філософського аспектів. Подія сама по собі завжди унікальна, адже наявний фактор відбування у симбіозі із несподіваністю, що проривається у буття та змінює його. Подію, як явище неможливо передбачити, адже саме завдяки даним характеристикам вона одночасно унікальна та рідкісна, а тому вона завжди дивує та вражає.

²⁹ Нанси Ж.-Л. Неожиданность события / Ж.-Л. Нанси // Бытие единичное множественное / пер. с фр. В. В. Фурс; под ред. Т. В. Щитцовой. - Минск : Логвинов, 2004. – с. 255

П.4. Визначення події у мовленнєвому та соціальному аспектах за Жилем Дельозом

Французький науковець Ж. Дельоз розглядає феномен «події» із сучасного соціального та мовленнєвого буття та зводить його до культурологічного дискурсу. «Мова фіксує межі події, однак саме мова і перетинає дані межі, руйнуючи їх у безкінечній еквівалентності необмеженого становлення»³⁰.

Ж. Дельоз перший науковець, хто розмежував розуміння сенсу події, значення та назви. Назва події – займає провідну роль у її розумінні. Вона – перше на що звертається увага в інформаційному полі суб'єктом, однак назва, лише означає подію, виступаючи у якості презентації події і ніяким чином не несе у собі її значення та сенс. Назва не обов'язково має відношення до реальної значимості події, однак вона має привертати увагу та запам'ятовуватися. Сенс, яким наповнює Дельоз розуміння «ім'я» події перегукується із концепцією іншого науковця – У. Еко. Чим менше сенсу закладено у назву, тим більше власного сенсу в неї вкладає суб'єкт, адже людина влаштована так, що відсутність сенсу у будь-чому запускає активний мисленнєвий процес і відтворює власний сенс. «Ім'я немов би замикає ланцюг, створюючи хвилю сенсів. Чим більше ім'я «порожнє», тим більша хвиля сенсів»³¹. Згідно теорії Ж. Дельоза – назва та означення події кардинально різні речі і її сенс не зводиться до ім'я. «Сенс безкінечно галузиться – за допомогою відтворення нових значень»³². Сенс події стає значимим та видимим тільки тоді, коли про неї (подію) починають говорити вголос та розкривають її сенс – трактуючи та пояснюючи. Ж. Дельоз виводить дві градації «події»: «чиста подія» та «ідеальна подія». Відтак «чиста подія» - це подія, що

³⁰ Делёз Ж. Логика смысла / Пер. с фр. Фуко М. М.: Раритет, Екатеринбург: Деловая книга, 1998. 480 с., с. 16

³¹ Пилюгина Е.В. Природа феномена «событие» в призме концепции Жюль Делеза. *Studia Humanitatis*. 2014. № 4. с. 4

³² Там само. с. 5

містить у собі певну кількість сенсів (їх може бути незліченна кількість) та сигніфікацій і більше нічого, стаючи подією-симулякром, у той час, як «ідеальна подія» - та, що втратила зв'язок із реальністю і перестала бути подією (парадоксальний концепт).

Аби віднайти сенс події як такої – Дельоз виділяє три означення, за допомогою яких його можна розпізнати: денотація, маніфестація, сигніфікація, що знаходяться у циклічній взаємозаміні. Така взаємодія допомагає осмислити подію як явище. Поняття маніфестації та сигніфікації персоналізуються та зливаються воедино. Відтак, маніфестація – це процес говоріння, під час якого індивідуум виділяє для себе знаки і як результат – сигніфікує, тобто осмислює знаки та використовує їх. Денотація за Дельозом – це надання імені події (називання), а симбіоз маніфестації та сигніфікації – виділення значень події. Таке співвідношення (конотації) забезпечують значення події.

Сенс події за Дельозом не лежить на поверхні і дослідник стверджує, що він завжди подвійний, однак сучасні науковці погоджуючись із такою концепцією додають, що подія може мати безліч сенсів. Сенси можуть розкладатися та утворювати нові сенси, однак це відбувається через те, що подія має тенденцію продовжуватися та породжувати нові події у часі. Подія, що набуває сенсу у часі – фокусується на певній культурі та соціальному середовищі і таким чином – набуває просторовості. Дельоз наголошує на тому, що кожна подія має свою темпоральність: у минулому та майбутньому і таким чином, модальність розчленовується до безкінечності у теперішньому часі. Аби конкретніше зрозуміти таку взаємодію, мислитель вводить у оберт два поняття: Еон та Хронос. Вони допомагають відійти від лінгвістичного поняття «події» та розглянути її крізь соціальний контекст. Такі поняття є незалежними один від одного. Еон – це демонстрація того, що розуміння події у минулому та майбутньому не є

теперішньою конотацією, а Хронос – це суть, що так само не відповідає суті минулого та майбутнього у теперішньому часі. Хронос, у результаті – фіксація події у конкретній соціальній реальності, а Еон – означення події у мові.

Дельоз також намагається трактувати подію крізь призму виділення «знаку», «значення» та «значимості». Знак за Дельозом – це ім'я події. Імен може бути безліч, однак усі вони означають одну і ту саму подію знаходячись у конфронтації і тим самим будують історичне значення.

Термін «значення» дослідник розглядає крізь призму двох інших внутрішніх термінів: «що означає» та «означуваним». Те, що означає – це по суті сенс події у мовленнєвому контексті, а означуване – це подія у соціальному контексті. Назва події відіграє провідну роль у означуванні події, її цілі та сенс, а денотація та сигніфікація орієнтовані на суб'єкта та соціальний вимір.

Інформаційний простір відіграє доволі значиму роль у житті «події» і представлення та розповсюдження її засобами масової інформації – фіксують факти події. «Завдяки мові, події спочатку здобувають назву і тим самим визначаються їх потенційні сенси, а згодом, визначаються і їх актуальні сенси. Так події реалізуються і даний процес визначає їх умовні кордони та стосунки між подіями»³³.

Дельоз вводить також поняття «плаваючого означника», що трактується, як подія, яка не набуває постійних сенсів та змінює її значення у соціальному бутті. Воно співвідноситься із революційністю сучасного суспільства, де у перебігу подій – плаваючий означник намагаються зафіксувати та визначити у рамках знаків та концептів, що застосовуються до розуміння «події». Однак, через ту велику кількість подій, що наявна сьогодні у соціумі, плаваючі означники повинні

³³ Пилюгина Е.В. Природа феномена «событие» в призме концепции Жюль Делеза. *Studia Humanitatis*. 2014. № 4. с. 14

існувати, адже якщо усім подіям надаватиметься значення, за Дельозом це може призвести не до стабілізації суспільства, а до його стагнації.

Власний трансцендентальний емпіризм Дельоза зосереджений на його уявленні про віртуальне і тут простежується можливість конотації за Кантом. Відтак віртуальне – це трансцендентний стан набутого досвіду, однак якщо говорити про поглиблене визначення за Дельозом, то на його думку, віртуальне – генетичний та продуктивний фактичний досвід. Трансцендентність Канта у даному випадку має суб'єктивовану структуру, у той час, як за Дельозом, віртуальність без особистісна та не має форми свідомості. Однак, Дельоз частіше за все описує віртуальне у якості трансцендентного поля або структури, зводить до відповідності та генерує дійсність; це свого роду принцип виникнення, або створення, однак він не визначає реальності, що з нього витікають. Саме принцип, або рушійна сила дозволяють кожній дійсній істоті проявити себе у якості чогось нового, що не має прецеденту або подібності, тобто того, що раніше не існувало у всесвіті у подібному вигляді. Таким чином, віртуальне повністю відрізняється від можливого. Віртуальне виступає у якості трансцендентного стану для дійсного та надає достатньо причин для будь-якого випадку і тут можна простежити розрив між причинно-наслідковим зв'язком та вичерпністю розуму.

Лінійний причинно-наслідковий зв'язок у Дельоза співпадає з відносинами між тілами, що прослідковуються у фізиці. «Мова йде про тіла із їх напруженням, фізичними якостями, діями та пристрастями, а також про відповідний стан справ. Дані стани справ, дій та пристрастей визначаються симбіозом тіл. Усі тіла – є причинами по відношенню один до одного»³⁴. Тобто, якщо притримуватися даної

³⁴ Делез Ж. Логика смысла. М.: Академический Проект, 2011. с. 198

теорії, то можна зробити висновок, що усе в світі визначається фізичними причинами, що узгоджують необхідні умови для кожної події.

Дельоз видозмінює аргумент Канта з можливості у віртуальність, а також з ролі причинно-наслідкової ефективності, у роль надання достатніх підстав, аби стверджувати, що це інший вид трансцендентної логіки. Поряд із дійсним матеріальним зв'язком фізичних причин існує і віртуальний зв'язок, що пов'язує між собою події. Віртуальне – це область ефектів, що відокремлені від причин, що у причинно-наслідковому сенсі включають у себе звукові, оптичні та лінгвістичні складові і з'являються у фізичному світі тіл вже у якості пост причин. Розглядаючи їх не тільки у якості фізичних причин, але й незалежно від будь-якої тілесної конкретизації, вони уособлюють собою генеративні умови, або якщо звертатися до Вайтхеда – кінцеві причини для тих самих процесів, що фізично їх породжують. Дельоз у свою чергу називає генеративні пост ефекти «квазі причинами», що являє собою нереальну причинність і виступає у ролі інсинуації.

Таким чином, трансцендентальна сфера Дельоза – «сукупність не казуальних відповідностей, що утворюють систему презумпцій, резонансів, системи знаків та слів, що є доволі виразними самі по собі і не потребують причинності»³⁵. Тільки таким чином можна пояснити трансцендентне у дослідника, що не копіює дійсність та не префігурує його.

Посилаючись у своєму дискурсі на Канта та на власні уявлення про проблематику віртуальності – істині проблеми та їх ідеї не зникають із можливим їх вирішенням, адже вони виступають у якості необхідних умов, без яких не існувало би даного рішення. Таким чином, вічні об'єкти та проблемні ідеї ніколи не зникають, а

³⁵ Делез Ж. Логика смысла. М.: Академический Проект, 2011. с. 170

виконують роль незамінних умов, що не можуть бути сприйняті поза межами реальності яку вони обумовлюють та, яка їх втілює.

Розділ 3. Теорії події у прикладенні до сексуальної революції

Для доцільного розгляду значення сексуальної революції у всіх аспектах соціального буття та визначення її у якості події, потрібно першочергово звернутися до назви. Відтак, за Ж. Дельозом – денотація у контексті події відіграє першочергову роль, адже саме вона привертає увагу індивідів. Називання події, а в даному контексті – це «сексуальна революція», запускає процес маніфестації, яка в свою чергу знаходиться у симбіозі із сигніфікацією. Процесові говоріння про сексуальну революцію сприяв активний розвиток засобів масової інформації та реклами, які стали каналами для розповсюдження нових стандартів, що продукувалися під час сексуальної революції. В той самий час, сенси (за Дельозом їх може бути незліченна кількість), що вкладалися у значення сексуальної революції в соціальному середовищі фокусуються на тій культурі в якій вони з'явилися та відіграють роль бази для гіпотетично майбутніх подій. Сигніфікація в свою чергу, запускає процес осмислення та використання вкладених сенсів і той факт, що під час сексуальної революції індивіди почали відстоювати власну сексуальну свободу (під свободою мається на увазі внесення різноманітних сексуальних практик, у повсякденне життя в якості однієї із його складових, що не має приховуватися) – визначає сексуальну революцію, як подію. Вивільнення сексуальної енергії, як одну з передумов сексуальної революції вивчав і В. Райх, що приймав участь у освіченні мас за допомогою особисто відкритих клінік і тим самим звертав людей до сексуальної свободи, а також піклування про власну сексуальність.

Ім'я (або знак) події за Дельозом нерозривно пов'язане із її значенням в історичному контексті, що в свою чергу знаходиться у взаємовідносинах із соціальним існуванням. Так само, як Ж. Дельоз – А. Бадью звертається до вивчення імені події та його сенсу, однак розглядає його тільки із точки зору

соціального значення. Під час надання події імені, вона втрачає нестабільність та набуває наповненості, що є конструктом соціальної реальності.

Важливо також зазначити, що при окресленні розуміння події, Дельоз звертається не тільки до мовленнєвого аспекту, а й до соціального буття. Відтак, якщо Еон – це означення події у мові, то Хронос, її означення у конкретній соціальній реальності, яка в даному дослідженні визначена, як часовими так і територіальними межами. Будь-яка подія визначається фізичними причинами, що узгоджуються із необхідними умовами і основними причинами для її появи був консервативний соціальний устрій із великою кількістю обмежень, що у суспільстві, яке тяжіло до індивідуалізації та свободи – стали неприйнятними. Про підтекст свободи сексуальної революції у своїй теорії зазначав Г. Маркузе, а також Е. Гідденс. Останній пов'язував дані трансформації із соціального порядку в емоційну самореалізацію індивідів, а також відхід від соціальних норм, що табували теми сексу і сексуальності, і даний аспект можна визначити у якості основного завдання сексуальної революції. Найбільш вагомим впливаючим фактором була політична та правова складові, що на законодавчому рівні встановлювали обмежуючі правила і саме з ХХ століття, така стабільність почала видозмінюватися. Колективна свідомість, що наявна в усіх моментах існування почала трансформуватися під тиском індивідуалізації, якій в свою чергу передував перегляд цінностей у соціумі. Г. Маркузе також розглядав сексуальність, в якості відходу від придушення життєвих інстинктів індивідів у контексті політичної боротьби, а також зникненні соціального та класового пригноблення.

Дельоз теж вивчав темпоральність події у минулому та майбутньому, модальність якої, у результаті, розчленовується до безкінечності у теперішньому. Так як сексуальна революція підіймала багато проблемних питань, то за Дельозом її можна також визначити, як один з вічних об'єктів, що протягом часу не втрачає

власних ідей, а існує із рядом умов, які не можуть бути прийняті поза межами реальності, яку вони обумовлюють та яка їх втілює. Для Дельоза також важливий досвід, який досягається завдяки події і сексуальна революція в даному випадку, надала індивідам кардинально новий досвід у сексі, змінила його значення та розширила можливості (наприклад використання орального та анального сексу не тільки гомосексуальними, а й гетеросексуальними парами також).

Вайтхед, ще один дослідник, який розглядає подію крізь призму соціального і у його розумінні – увесь світ складається з подій, що є кінцевими складовими реальності. Реальність – це суспільство, що формується із різних елементів та об'єднується у безперервність, під впливом соціальних процесів, а також набуває певних характеристик. Подія складається із безлічі реальних випадків, з якими індивіди стикаються у повсякденному житті, що в першу чергу – звертаються до змін у соціумі, і проявляються у певний час та період. У випадку із часовим та просторовим аспектом можна провести паралель із концепцією події за Дельозом, що також виділяє дані аспекти при конотації події.

Формування випадків та їх симбіоз ознаменується наявністю певних складових, що можливо порівняти між собою, а також виявити наступність та безперервність. Відтак, якщо звертатися до сексуальної революції, то можна взяти за основу її революційність та вектор розвитку у сторону сексуальної свободи, що в свою чергу, підкріплюється такими змінами, як: рівноправ'я жінок та чоловіків, контроль над народжуваністю, визнання соціумом представників ЛГБТ спільноти. Завдяки сексуальній революції, а також тиску феміністичних рухів та їх боротьби за рівноправ'я, ставлення до жінок переглядається у: правовому, професійному та соціальному аспектах. Першою хвилею фемінізму, що ототожнюється із суфражистським рухом, жінки запустили механізм змін їх положення у соціумі, у той час, як під час другої хвилі, що припадає на 60-ті роки XX століття (період

сексуальної революції) почали закріплюватися, як рівноправні члени суспільства. Поряд із здобуттям власних прав, представниці жіночої статі також ставали на бік дітей та акцентували увагу на тому, що вони, як частина соціуму потребують правового захисту. Завдяки розвитку медицини, а саме появі контрацептивних пігулок, свобода жінок ставала усе більш видимою (Г. Маркузе також наголошував на трансформації медицини у процесі сексуальної революції). Під час використання пігулок, вони мали змогу захистити себе від незапланованої вагітності, а також жити активним сексуальним життям. Під впливом змін у традиційних сексуальних відносинах, представники ЛГБТ так само активно виступали за визнання їх у якості рівноправних членів соціуму, а також наполягали на усуненні дискримінації.

Е. Гідденс, що вивчав сексуальність у контексті сексуальної революції так само орієнтується на дані зміни у: гендерній ідентичності, гендерній стратифікації, а також дошлюбних та шлюбних відносинах. Таким чином, у трансформаціях, що відбулися під час сексуальної революції можна віднайти наступність змін, що виникали одна за одною та безперервність їх розгортання, що в свою чергу визначають її, як подію.

М. Фуко, що вивчав сексуальність крізь призму перетину знання та влади наголошував на: визнанні жіночої сексуальності, підвищенні контролю над народжуваністю, наданні сексуальному інстинкту біологічно- та психічно-автономного статусу і сексуальна революція, як зазначено вище – втілила дані аспекти у життя.

Важливо також згадати про унікальність події, що є важливою складовою при її визначенні у А. Вайтхеда та Ж.-Л. Нансі. Відтак, у Вайтхеда унікальність ототожнюється із залишком, що наявний у бутті після проявлення події, однак

його тягла унікальність можлива тільки тоді, коли відбувається періодичне, або постійне оновлення ознак даної події. У випадку, якщо реформація не наявна – подія приходить до її логічного завершення, що у Вайтхеда ототожнюється із відсутністю потенціалу. Її сутність полягає у русі від потенційності та невизначеності до реальності та повної детермінації. У випадку незавершеності – завжди наявний вічний об'єкт, що не вичерпується тією подією в якій він існує і тим самим, зберігає потенційність для інших подій. Якщо звертатися до унікальності події за Нансі, то тут варто відмітити, що він пов'язує її із двома характеристиками: той факт, що подію неможливо передбачити, а також те, що вона завжди повинна вражати та дивувати, однак такий ефект наявний тільки у теперішньому і підлягає пізнанню. У випадку сексуальної революції, аспект здивування наявний, адже завдяки кардинально відмінному баченню соціальних стандартів, більшість індивідів сприймали її, як деструкцію і усі методи та форми її прояву – вражали і у той самий час, змушували переглянути власну позицію. Таким чином, якщо підсумовувати аспект унікальності – сексуальну революцію можна назвати подією, як за Вайтхедом так і за Нансі.

Ж-Л. Нансі визначає подію виходячи з істини, що проявляється у якості «чистої та простої події», а також як такої, що звертається до інакшості. Зміни під час події повинні зберігати єдність із першопочатком та логічним продовженням, а у випадку, якщо зміни не відбулися – відповідно не відбулася і подія. Відтак, існує ряд певних змін, що привнесла сексуальна революція, в тому числі в аспект значення сексу для індивідів. Поряд із репродукцією (що першочергово виступає, як основна складова призначення сексу), значну увагу починають приділяти гедоністичному аспекту та отриманню задоволення і така сексуальна формація призводить до сексуальної революції. Сексуальні практики також зазнають трансформацій та удосконалення, як у гетеросексуальних відносинах так і у

гомосексуальних і вільне вивільнення сексуальної енергії, за яку виступали революціонери, почала закріплюватись в соціумі у якості нових стандартів. Е. Гідденс, у свою чергу, в контексті пластичної сексуальності зазначав відхід від значення сексу тільки у якості репродуктивної складової та надавав їй гедоністичного сенсу також. Якщо слідувати теорії сексуальності М. Фуко, то вона цілком і повністю сформована навколо отримання задоволення і тому інтенсифікація тіла у контексті сексуальної революції – вагомий її аспект.

Час (або пустий час), що для Нансі, як і для інших дослідників відіграє важливу роль у формуванні події – виступає у якості площини для її утворення і називається – творінням. Відтак, сексуальній революції із її революційністю та несподіваністю вдалося затриматися у соціумі та знайти підтримку, а також політизувати приватне життя, що до її появи приховувалося, не обговорювалося та не видозмінювалося.

Подія завжди протиставляється стабільному буттю і її процес становлення, тяглість та певні результати – відіграють вирішальну роль у формуванні усталеного буття в якому вони закріплюються. Відтак, перебіг подій сексуальної революції в результаті, внесли багато змін у соціокультурний, економічний, науковий та політичний аспекти буття та вкоренилися у суцюзі в якості норми. Суцзе, в якому продукується подія, за Нансі виступає у якості наслідку існування цінностей в людському світі і будь-які діяння, що відбуваються в історії та занотовуються – втілюють належне у суцзе. Варто однак зазначити, що будь-яка подія містить у собі неузгодженість на соціальному рівні, а також мотивацію, що проявляється у якості конфліктів та диспутів. Сексуальна революція за своєю сутністю яскраво демонструє неузгодженість індивідів в аспекті власного існування у соціумі, а тому її революційний прояв та мотивація зміни становища, визначає її, як подію.

А. Бадью при конотації події також звертається до її розгляду у контексті Буття та Істини (крізь математичну прогресію) та зазначає, що буття складається з множинності або певних множинних ситуацій, що існують в історичній парадигмі поряд із істинами, які у свою чергу – вічні. Істини можна охарактеризувати, як тяглі, так і такі, що мають тенденцію зникати, а згодом відроджуватися, однак у будь-якому випадку – їм характерне проявлення із потенціалом новизни та внесенням змін у звичайну повсякденність. Варто також зазначити, що новизна із її змінами у бутті – завжди потребує вивчення та надання нових значень. Таким чином, істини – це кінцевий результат події, що закріплюються у соціумі із певним набором характеристик та значень і сексуальна революція, що внесла власні істини під час свого існування – за даною теорією визначається у якості події.

Виділяючи чотири базові соціальні аспекти (політика, любов, мистецтво та наука) Бадью виокремлює у них «блукаючий залишок», що проривається у буття і виступає подією. Подія за Бадью не може існувати поза межами реальності, через її взаємодію із соціумом, що набуває як позитивного, так і негативного контексту. У момент своєї гіпотетичної істинності, саме реакція соціуму на зміни відіграє важливу роль, надаючи події можливість перейти та реалізуватися із неможливої у можливу. Події характерна послідовність розгортання, однак вектор та швидкість визначаються тільки процесом мислення індивідів. Таким чином, подія без участі соціуму – не можлива, а враховуючи той факт, що сексуальна революція в даному дослідженні вивчається у соціальних рамках Заходу і її вплив, як позитивний, так і негативний – видимий у всіх чотирьох виділених вище аспектах, вона підпадає під визначення події за Бадью.

За допомогою генеалогії попередників, подія завжди звертається до суб'єктів (сучасників). Не існує істини, що не була б виділена у минулому і не закріпилися у свідомості, а тому, маючи аналог у теперішньому – вона завжди продовжує

розвиватися, однак з модифікаціями і у той самий час, потребує нових тлумачень. Таким чином, перші кроки у напрямку сексуальної революції визначаються періодом між 1870 - 1930 рр. і ототожнюються з появою дискурсів сексуальності, що вже у середині ХХ століття трансформувалися у сексуальну революцію, як подію. Найбільш видимий сенс та вплив події за Бадью – у політиці, а тому, якщо поглянути на правові зміни, що відбулися під тиском сексуальної революції її можна конотувати, як подію.

Підсумовуючи вищевикладений матеріал, варто звернутися до М. Фуко, який зазначає, що сексуальність формується під впливом зовнішніх факторів: знання про сексуальність та її визнання індивідами, а також системи влади. Сексуальна революція, як показало дослідження – це симбіоз тіла, поведінки, соціальних відносин та політики, а тому визначення її у якості події - безперечне.

Висновки

Основною метою даного дослідження була спроба визначити сексуальну революцію у якості події. У вступі було висвітлено основні аспекти сексуальної революції у контексті соціального, політичного, економічного та наукового аспектів, а також визначення важливих змін, що відбулися під час неї. У першому розділі було розглянуто концепції сексуальності таких дослідників, як: М. Фуко, Г. Маркузе та Е. Гідденс, що є базою для вивчення сексуальної революції та її основних характеристик, а також теорія сексуальної революції В. Райха, що вважається першою спробою вивчення даного явища та надання йому значення у просторі та часі.

Відтак, М. Фуко – перший науковець, що розглядав сексуальність індивідів у контексті філософсько-соціологічного дискурсу, крізь призму особистісного її сприйняття, а також апарату влади. Дана теорія формується навколо розвитку знання про сексуальність в індивідів, що починають сприймати її, як одну з основних тілесних практик повсякдення. Сексуальність існує у взаємозв'язку із апаратом влади, що виступає конструктом та встановлює певні норми для соціуму. Шлюб для Фуко виступає відправною точкою для розгляду сексуальності, однак формуючи власну теорію – він наголошує на гедоністичному, а не репродуктивному аспекті. Індивідуалізація суспільства у концепції дослідника так само виступає важливою складовою, що під впливом сексуальності формує розвиток свободи та відхід від репресивного суспільства.

Г. Маркузе у дослідженні сексуальності, так само, як М. Фуко акцентує увагу на свободі, якої можливо досягти завдяки відходу від соціального розподілу та придушення людських інстинктів. Дану теорію можна назвати ідеалізованою, адже по суті, Маркузе вибудовує її навколо потенційних змін, що можуть відбутися

завдяки трансформованому сприйняттю сексуальності. Однак, слід зазначити, що саме такий вектор розвитку у сторону сексуальної свободи і був основною характеристикою сексуальної революції, що у даному випадку відповідає теорії дослідника.

Е. Гідденс розглядає сексуальну революцію у прив'язці до сексуальності, як основного чиннику, що змінив уявлення про інтимну сферу індивідів. У контексті романтичних взаємовідносин відбувається перегляд правил та норм, що було встановлено правовим апаратом та традиційними поглядами. Індивіди усе більше спрямовують сексуальну енергію у канали вільного вивільнення і знаходять для себе прийнятні види міжособистісних відносин. Так само, як і Фуко, Гідденс звертається до гедоністичного аспекту сексуальності, емоційній реалізації та її індивідуалізації.

В. Райх – дослідник, що вивчав сексуальну революцію, як з теоретичного так і практичного боків, у своєму дослідженні виділяє такі основні зміни: трансформація шлюбно-родинних взаємовідносин, правовий захист жінок та дітей, надання жінкам сексуальної свободи, розвиток медицини та вивільнення сексуальної енергії в цілому.

Відтак, кожен дослідник вивчає сексуальність крізь призму соціологічного дискурсу та відштовхується від індивідуалізації суспільства, що виступає важливим фактором у розвитку сексуальності індивідів і як результат – сексуальної революції із подальшими її формаціями.

У другому розділі, що є більш теоретично-ґрунтовним, досліджується подія, як філософська проблема крізь призму надання їй значення такими дослідниками, як: А. Вайтхед, А. Бадью, Ж-Л. Нансі та Ж. Дельоз.

За А. Вайтхедом подія складається з безлічі реальних випадків, що знаходяться у взаємозв'язку між собою та мають спільні характеристики. У взаємодії події та соціуму утворюється суспільство, в якому подія має можливість укорінитися та розгортатися, як у часі, так і у просторі. Вона має нестійку сутність і може, як з'являтися у бутті і залишатися на тривалий термін, так і зникати та виникати у майбутньому з певними трансформаціями та новим значенням. Однак, подія за Вайтхедом завжди залишає після себе сукупність особливостей, які при формуванні нової події виконують роль бази та порівнюються із попереднім досвідом і це найбільш важливий фактор у формуванні філософської теорії. Для характеристики потенційності майбутньої події дослідник використовує поняття «вічних об'єктів», що виконують роль усталених елементів і які на шляху від потенційності до усталеності формують подію.

А. Бадью при визначенні події проводить паралель із математичною множинністю, що у контексті події формується завдяки численним ситуаціям. Подія не може існувати поза рамками часу та простору, а тому визначаючи її, як сформовану істину у бутті, дослідник зіставляє її із соціумом, без реакції якого – її здійснення не можливе. Істини-події за Бадью вічні, а тому вони мають тенденцію зберігати набір власних характеристик, що під час повторного виникнення – набувають нових значень у відповідності до контексту, часу та простору. Подія завжди змінює стабільний порядок існування та формує новий вид буття, результат якого залежить від підтримки соціуму, що надає їй значення, а також наповненості під час називання. Події характерна несподіваність та революційність у теперішньому, однак із прив'язкою до певних характеристик, що сформувалися у минулому та відтворилися знову. Таким чином, подія за Бадью відповідає розумінню події за Вайтхедом, що також розглядає її крізь призму внесення змін у сталий устрій та реакції соціуму на неї.

Ж.-Л. Нансі розглядає подію з точки зору інакшості, що проявляється у бутті із її прищестям, однак зберігає прив'язку до першочергових проявів та набору характеристик, що у випадку відсутності реакції – не вважається подією. Головним аспектом при визначенні події у дослідника виступає несподіваність, що змінює усталене буття та вносить у соціум сумніви. Навколо даної проблеми формуються дискусії та незгода, а тому в даному випадку – прояв події більш вірогідний. Подія у Нансі «твориться» у просторі та часі під впливом змінних чинників і такий симбіоз – утворює усталене буття.

У концепції визначення події за Ж. Дельозем – основною характеристикою виступає її назва, що у процесах: денотації, маніфестації та сигніфікації надають їй важливого значення не тільки у контексті мови, а й у контексті соціального. Відтак, подія у соціумі виникає завдяки активним факторам, що надають їй можливість проявитися та змінити існуючу стабільність і головний підтекст події – це тяглість у часі, що не зникає, а продовжує породжувати нові події.

Таким чином, усі концепції події, що було висвітлено у другому розділі надають їй важливого значення у контексті соціального буття та змін, що вона у нього привносить, існування події у просторі та часі, а також виділення певних характеристик, що визначають дане явище у якості події.

Третій розділ даного дослідження носить структурно-порівняльний характер, де відбувається співставлення сексуальності, як базової складової сексуальної революції, її (сексуальної революції) характеристик та результатів, а також спроба визначення даного явища у якості події базуючись на теоріях дослідників. Завдяки теоретичному матеріалу, що було використано у дослідженні – три вищевикладені пункти дали змогу розглянути сексуальну революцію, як важливу складову буття, що у середині ХХ століття змінила його та вплинула не тільки на тогочасний устрій, а й на сьогодення. Таким чином, базуючись на теоретичному вивченні

сексуальної революції та прикладенні її проявів із конотаціями події, дане явище можливо визначити, як подію.

Бібліографія

1. Абушкин П.Г. Революция с точки зрения философии и политики: теория события А.Бадью. 2014 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/revolyutsiya-s-tochki-zreniya-filosofii-i-politiki-teoriya-sobytiya-a-badyu/viewer>
2. Анурин В. Интеллект и социум. Н. Новгород, 1997. С. 191-206.
3. Анурин В. Основы социологических знаний. Н. Новгород, 1998. С. 296-315.
4. Бадью А. МЕТА/ПОЛИТИКА : МОЖНО ЛИ МЫСЛИТЬ политику? Краткий трактат по метаполитике. Пер. с фр. Б Скуратов, К. Голубович. М.: Издательство "Логос". 2005. - 240 с.
5. Гидденс Э. Трансформация интимности. Сексуальность, любовь и эротизм в современных обществах. Пер.с англ. В. Анурин. Издательский дом "Питер". 2004
6. Горбунова А.Г. Событие как философская проблема: подходы к определению. Философские и культурологические исследования. Выпуск 1. 2013.
7. Делёз Ж. Логика смысла / Пер. с фр. Я.И. Свирского. — М.: Академический Проект, 2011. — 472 с. (Философские технологии).
8. Зарубина А. Сексуальная революция. «Make love, not war». Дилетант. 2019. URL: <https://diletant.media/articles/45259822/#>
9. Ильинская С.Г. Политическое как эротическое («Великий Отказ» Герберта Маркузе URL: <https://ua1lib.org/book/3249396/a73c7e?id=3249396&secret=a73c7e>
10. Кон И. Три в одном: сексуальная, гендерная и семейная революции // Журнал социологии и социальной антропологии. 2011. Т. 14. № 1. С. 51—65.
11. Магун А. Отрицательная революция: к деконструкции политического субъекта / А. Магун. – Спб.: Изд-во Европейского ун-та в Санкт-Петербурге, 2008. – 416 с.
12. Маркузе Герберт. Одномерный человек. Исследование идеологии развитого индустриального общества. 1994 – 368 с.

13. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек: Исследование идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе; Пер. с англ., послесл., примеч. А.А. Юдина; Сост., предисл. В.Ю. Кузнецова.- М: ООО "Издательство АСТ", 2002. – 526
14. Нанси Ж.-Л. Неожиданность события / Ж.-Л. Нанси // Бытие единичное множественное / пер. с фр. В. В. Фурс; под ред. Т. В. Щитцовой. - Минск : Логвинов, 2004. - С. 235-260.
15. Нанси Ж.-Л. Нехватка ничто // Социологос постмодернизма. М., 1996. - С. 90-102.
16. Нанси Ж.-Л. О бытии единичном множественном / Ж.-Л. Нанси // Бытие единичное множественное / пер. с фр. В. В. Фурс ; под ред. Т. В. Щитцовой. - Минск : Логвинов, 2004.- С. 13-154.
17. Пилюгина Е.В. Природа феномена «событие» в призме концепции Жилья Делеза. Studia Humanitatis. 2014. № 4. 19 с. URL: <http://st-hum.ru/content/pilyugina-ev-priroda-fenomena-sobytie-v-prizme-koncepcii-zhilya-deleza>
18. Пырьянова О.А. Методология исследования сексуальности: от З.Фрейда к М.Фуко URL: <https://elar.urfu.ru/bitstream/10995/31137/1/iuro-2015-137-16.pdf>
19. Райх В.: Биографические, научные и психиатрические аспекты (к 115-летию со дня рождения) П.Т. Петрюк, А.П. Петрюк
20. Рыклин М. Сексуальность и власть: антирепрессивная гипотеза Мишеля Фуко URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Article/rukl_sex.php
21. Тагиров Ф.В. Эрос в экономике власти: сексуальная революция и теория символического контроля Ж. Бодрийяра URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/eros-v-ekonomike-vlasti-seksualnaya-revolyutsiya-i-teoriya-simvolicheskogo-kontrolya-zh-bodriyyara/viewer>
22. Фуко М. Использование удовольствий. История сексуальности. Т. 2.
23. Фуко М. Воля к знанию. История сексуальности. Т. 1 // Фуко М. Воля к истине: по ту сторону знания, власти и сексуальности. Работы разных лет. М., 1996.

24. Фрейд З. Психология сексуальности / З. Фрейд — «ОМІКО», 1905, 167 с.
25. Хинтибидзе Ц.Ч., Горозия В.Е. Маркузеанская критика западной цивилизации // Человек. Государство. Глобализация. , Выпуск 3 / Сборник философских статей. Под ред. В.В. Парцвания Санкт-Петербург : Санкт-Петербургское философское общество, 2005. С.279-295 URL: <http://anthropology.ru/ru/text/hintibidze-cch/markuzeanskaya-kritika-zapadnoy-civilizacii>
26. Херцог Д. Сексуальная революция и ее издержки (пер.с англ. В. Кучерявкина); Опубликовано в журнале НЛЮ, номер 5, 2012 URL: <http://www.intelros.ru/readroom/nlo/nlo-117-2012/16548-seksualnaya-revoljuciya-i-ee-izderzhki.html>
27. Чибир Е.В. КОНЦЕПТ «СОБЫТИЕ» В ФИЛОСОФИИ Ж. ДЕЛЕЗА И А. БАДЬЮ Научный руководитель: д.ф.н. Н.А. Лукьянова Томский государственный университет. 2019. 4 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/336872153.pdf>
28. Dagmar Herzog, Sexuality in Europe : a twentieth-century history New approaches to European history (Cambridge, UK ; New York, 2011), 134 P.
29. Gert Hekma and Alain Giami, eds., Sexual revolutions, Genders and sexualities in history, (Houndmills, Basingstoke, Hampshire ; New York, NY, 2014), 36 P. URL: https://www.academia.edu/8455833/Sexual_revolutions_Gert_Hekma_and_Alain_Giami_eds_Palgrave_2014
30. Hera Cook, 'The English Sexual Revolution: Technology and Social Change', History Workshop Journal, no.59 (2005), 123 P.
31. Jeffrey Weeks, Sex, politics and society : the regulation of sexuality since 1800 (2nd ed. edn, London, 1989)
32. Jeffrey Weeks and Janet Holland, Sexual cultures : communities, values, and intimacy (New York, 1996),

33. Ken Plummer, 'Intimate Citizenship and the Culture of Sexual Story Telling', in Jeffrey Weeks and Janet Holland (eds), *Sexual Cultures* (New York, 1996), 36 P.
34. Ross K. Paulger. *Anglo-American Quality Press Narratives and Discourses of Sexual Revolution, 1958-1979*. 2017. 246 P.
35. Steven Angelides, 'The 'Second Sexual Revolution', Moral Panic, and the Evasion of Teenage Sexual Subjectivity', *Women's History Review* 21, no. 5 (2012), 833 P.
36. Steven Shaviro. *Deleuze's Encounter With Whitehead* 2007 URL: <http://www.shaviro.com/Othertexts/DeleuzeWhitehead.pdf>
37. Thomas Nail. *HISTORY AND EVENT IN ALAIN BADIOU* Quentin Meillassoux, translated by Thomas PARRHESIA NUMBER 12 2011. 11 P. URL: https://www.academia.edu/1466991/History_and_Event_in_Alain_Badiou_by_Quentin_Meillassoux_translated_by_Thomas_Nail
38. Traymore Bonnie L. *Dangerously sensual: The sexual revolution, feminism, and GRRL power in postwar America*. University of Hawaii 2003. 308 p.

Фільмографія

1. «The Dreamers» («Мрійники») 2003 р., реж. Б. Бертолуччі